

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

GOSPODARSTVO.

Vinogradniki, pomnožujte španjol!

Med novimi ptujimi sortami grozdja priporoča se v dandanašnji dobi preustrojenja dolenskega vinogradstva tudi takozvani španjol. Nemški se jej pravi Gutedel, pa imenujejo jo v dostih krajih na Nemškem tudi Spanier, spanischer Gutedel, Spanische. Da, podobno jo imenujejo v dostih krajih tudi štajerski slovenski vinogradniki, kateri jej pravijo špana, španer, še celo uvašpana, kar znači v našem jeziku toliko, kakor grozdje iz Španskega, kajti italijanski se zove grozdje — uva. Hrvatje zovejo to sorto plemenika in nekateri mlajši slovenski strokovnjaki krstili so jo tudi za žlahtnino. Mi se hočemo držati imena španjol, katero prvotno domovino te trte označuje, namreč Špansko. Španjola imamo več sort, kakor navadni beli, hrustljati beli, muškatni beli, beli z narezanim in razrezanim listjem — tudi petršilka imenovana — beli diamantni s prozornimi jagodami, navadni rudeči, muškatni rudeči, pariški ali kraljevi rudeči. Poslednji ima tudi prozorne jagode, ravno tako, kakor beli diamantni španjol, in ima pa še to lastnost, da ima že zarod rudeč, in rudeče so mu jagode takoj po odcvetenju zaroda. Kakor vinsko grozdje ali grozdje za napravo vina, je španjol iz večih vzrokov Dolenjcem priporočljiv. Pred vsem ni to znabiti kaka takozvana gosposka sorta, to je taka, katera sicer prav izborno vino daje, pa le v majhni množini, kakor: traminec, rulandec, ortliber, beli burgundec itd. Španjol rodi prav dobro, kajti on nastavi obilo množino grozdov, in ti niso majhni, ampak veliki so in debelih jagod. Španjol na Dolenjskem tudi vsako leto gotovo dobro dozori, in kar je pri njem, kakor sorti španskega izvira kar naravnost za občudovati, je to, da se kaže proti zimski pozebi, torej proti pozebi očes, veliko trdnjše, kakor marsikatera domača sorta. Vina ta sorta, in naj se imenuje že kakor god, res da ne daje močnega, kajti ona doseže v grozdju 14, k večjemu 16 odstotkov sladkora, in naj bo trta v še tako fini legi rastoča, ter njeno grozdje tako zrelo, da bolj že biti ne more. Vino španjola ni torej močno, ampak bolj slabotno, vendar pa jako prijetnega okusa. Posebno ni nikoli prekislo, kajti njegova kislina ne preseza, da je grozdje dobro dozorelo, nikoli 8 tisočink, navadno ima pa le 6 tisočink kisline. Španjol je torej sorta grozdja, kakoršna nam zamore sama po sebi ravno tako vino dajati, kakoršnega si Dolenjci ravno želimo. Osobito je pa ona sorta, katera zamore vino naših starih domačih dolenj-

skih sort, od katerih se posebno naš priprost kmet ločiti ne more, kakor od beline, lipne, zelenike, škiline, javorja, žametaste črnine itd. bistveno zboljšati.

Zboljšati pa zamore vina naših starih dolenjskih sort španjol v tem smislu, da on v letih, ko one le slabo dozore, alkohol pomnoži, vsako leto pa še posebno njih preobilo kislino stanjša. Španjol je torej sorta, kakor nalašč zato pozvana, da navadna, posebno kmečka dolenska vina omili, jih prijetnejšega, milejšega okusa naredi. Španjol priporočati zamoremo pa še iz enega vzroka prav toplo, posebno vinogradnikom novomeške okolice, in ta je: španjolo grozdje je pač namizno grozdje prvega reda, katero bi se v Novem mestu lahko prav drago prodajalo. Namizno grozdje prvega reda je pa španjolo grozdje zato, ker ono vsako leto prav gotovo do dobrega dozori in to zgodaj, veliko prej, kakor druge domače sorte, njegovo grozdje je pa tudi kaj lepo za oko in istinito kaj prijetno za usta, nikoli prekislo, pa tudi ne presladko, zraven pa še prijetno trdikasto. Leto za letom je ob času zorenja grozdja v Novem mestu veliko popraševanje po namiznem grozdju, pa kaj pride na trg? Kisla belina, kislina in neprijetno dišča izabela in takih, za zobanje le malo ali kar nič vrednih sort, še več, katere se zamore ravno zaradi njih nepravilnih lastnosti le prav po ceni oddajati, med tem ko se lepo zrelo grozdje španjolo sort kaj lahko tudi po 48 do 60 helerjev kilo proda. Kako čudo pri takih razmerah, da se še celo vipavsko in goriško grozdje na novomeški trg dovaža, katero je res da sladko, ali zraven pa tudi tako zmečkano in opraseno, da človeka nikakor ne miče ga kupiti. Vrh vsega tega je pa tako, od daleč dovažano vipavsko grozdje še neprimerno drago, kajti gotovo je, da pride na novomeški trg že iz tretje roke, vsaka hoče pa svoj dobiček imeti. Zato naj bo našim vinogradnikom, osobito v okolici Novega mesta zaploditev španjolo sort najtoplejše priporočena, in to še posebno z ozirom na prodajo grozdja istih, kakor namizno grozdje v Novem mestu. Je pač čudno že, da ni v vinorodnem kraju, lepega in dobrega domačega namiznega grozdja na trgu najbližnjega mesta dobiti.

—1—

Zasajajmo koloseke in impregnirajmo kolje.

Vsakemu vinogradniku je dobro znano, da je izdatek za trtno kolje eden največjih pri obdelovanju vinogradov. Kolje je leto za letom dražje, tako da je tekom zadnjih desetih let postalo gotovo še enkrat tako drago, kakor je bilo poprej. Letos je pa zlasti v krajih, kjer so vinogradniki navezani na klano, smrekovo kolje, nastal tudi občuten nedostatek kolja vsled

tega, ker je huda zima ovirala napravo kolja. Tako v mnogih krajih že letos ne bo dobiti potrebnega kolja, kaj bo še le čez nekaj let, ko novi vinogradi vedno naraščajo, kolosekov pa je vedno manj? Videti je, da tudi tukaj posestniki nič ne mislijo na bodočnost. „Bo že kako,“ bo odgovoril v znani brezbriznosti marsikateri, lahkomišelni gospodar. To pa ne velja za pametnega in skrbnega gospodarja. Dolžnost vsacega takega gospodarja bi morala biti, da si pridela potrebno kolje sam in sicer kolikor mogoče v bližini vinogradov. Kakor naraščajo novi vinogradi, tako bi morali naraščati tudi koloseki. Vse pušče, ki se nahajajo v bližini vinogradov, n. pr. na severnih rebrih vinskih goric, bi se morale spremeniti v koloseke. Koliko je pri nas praznih pušč in koliko bi se lahko prihranilo denarja, ako bi bilo v bližini vinogradov zadosti kolja dobiti. Mislim, toraj, da je umestno, ako ponovim svoj klic: zasajajte koloseke!

Poleg našega domačega kostanja je za nasaditev kolosekov najbolj pripravna akacija. Ker pa ima navadna akacija veliko trnja in je jako sitno tako kolje snažiti, priporočal sem lani naj se poskusi pri nas Besonova akacija, ki nima nič trnja. Žalibog je bilo lani težko dobiti potrebnih sadik. Kar smo jih pa dobili in zasadili, so se prijele vse in so prav lepo odrasle. C. kr. gozdno nadzorstvo v Rudolfovem je spomladi lanskega leta na moje prizadevanje vsejalo v državni gozdni drevesnici v Bršlinu nekaj kil semena Besonove akacije, ki je prav dobro skalila in odrasla, tako, da se bo lahko še letos nekaj tisoč bolj močnih sadik, sposobnih za saditev na stalno mesto, po zmerni ceni oddalo. Kdor hoče poskusiti to novo vrsto akacije, ta naj se zglaši pri podpisnem, vstregel bom, kolikor bo zaloga zadostovala. Opomnim pa že tukaj, da iz semena pridelana Besonova akacija ni popolnoma stalna. Nekaj semenjačev se namreč vselej prevrže v navadno akacijo. Pomnoževati jo je toraj bolje s pomočjo izrastkov iz korenin, potaknjencev itd. Kdor bo akacijo pozneje naprej pomnoževal, ta naj jemlje sadike le od onih grmov, ki bodo brez trnja.

Za koloseke se sadi akacija v razdelju $1\frac{1}{2} m$ v kvadratu ali pa v trokotu. Na tem mestu, kamor se ima posaditi sadiko, se zemlja prekople in trave oprosti. Akacije se sade ne preveč globoko, v jamce. Dobro je k vsaki dodati nekaj komposta, da hitreje odraste. Spomladi drugega leta se obrežejo grmički 30 cm nad zemljo. Tekom poletja požene vsak grm več pognanjkov, od katerih pa pustimo le 2 do 3 najmočnejše toliko let rasti, da postanejo zadosti dolgi in močni, potem jih pa tik glave (30 cm nad zemljo) odrežemo. Kadar je kolosek starejši, daje ta vrsta akacije vsaka 3 do 4 leta zadosti močne kole. Na en oral (= $5754 m^2$) vinograda gre, ako so trte sajene 1 m 20 cm v kvadratu, okroglo 4000 trt. Ako računamo, da vsak akacijev kol trpi 3 leta, rabimo na leto 1333 kolov. Če pa računamo, da bo dal vsak akacijev grm v štirih letih po tri kole, moramo zasaditi v kolosek 1776, toraj okroglo 1800 akacijevih sadik. Ako so pa akacije sajene $1\frac{1}{2} m$ v kvadratu je za to treba $4050 m^2 = 1126 \square$ sežnjev prostora. Ako toraj zasadimo en oral vinogada, bi morali ob enem tudi zasaditi vsaj 4000 m^2 ($\frac{3}{4}$ orala) koloseka.

Seveda, kdor kolje impregnira, to je, kdor ga namaka pred uporabo v strupenih tekočinah, ta nje-

govo trpežnost znatno podaljša in ta tudi svoj kolosek lahko temu primerno zmanjša. Kole impregniramo lahko na več načinov in sicer: Sveže obeljeno kolje namakamo skozi 5 do 8 dni v 5% raztoplini modre galice (5 kg galice na sto litrov vode), potem ga pustimo dobro posušiti in ga šele potem rabimo. Ako je kolje že suho, je veliko boljši drug način impregniranja, namreč, da vsak kol v ognju segrejemo (osmodimo) in ga gorkega namažemo s karbolinejem, ali v njem pomočimo. Tako impregnirano kolje se mora dobro (vsaj 4 do 6 tednov) sušiti že iz tega vzroka, ker karbolinej drugače lahko trtam škoduje. Ker se karbolinej lahko vname, je treba previdnosti. Želeti bi bilo, da naši gospodarji že sedaj kolje impregnirajo, da podaljšajo trpežnost dragega, smrekovega kolja, ki drugače že v prvem letu segnije.

Bohuslav Skalicky,

c. kr. vinarski nadzornik za Kranjsko v Rudolfovem.

Tomasova žlindra ali razklejena kostna moka.

V zadnjem času se je po raznih listih in tudi v „Dol. Novicah“ pisalo o tem, da je razklejena kostna moka ravno tako dobra za gnojenje travnikov in deteljišč kakor Tomasova žlindra, pri tem pa veliko ceneja. Trdilo se je celo, da tisti, ki kupuje Tomasovo žlindro, zavrže pri vsakem vagonu 182 K. S tem pisanjem se je močno zbegalo gospodarje, ki rabijo Tomasovo žlindro. Marsikdo je mislil, da je bil res oškodovan, ker je leto za letom naročal Tomasovo žlindro namesto razklejene kostne moke.

Da se napravi konec tem dvomom in da se pojasni vprašanje, ki se je spravilo z razklejeno kostno moko na dan, se je vršila v četrtek 21. februarja v deželnem dvoru v Ljubljani strokovna razprava o tem vprašanju. Te razprave so se udeležili na povabilo c. kr. kranjske kmetijske družbe vsi kranjski kmetijski učitelji in veščaki in dva vnanja veščaka, kmetijska kemika dr. Hutter iz Gradca in dr. Svoboda iz Celovca. Udeležili so se razprave pa tudi vsi glavni odborniki c. kr. kmetijske družbe, zastopniki Gospodarske Zveze in kuratorija kmetijsko-kemičnega preiskušališča v Ljubljani.

Razprava, katero je vodil deželni glavar pl. Detela, je dognala — in to bodi vsem našim gospodarjem, ki gnoje s Tomasovo žlindro, v tolažbo, — da je Tomasova žlindra tisto fosfatno gnojilo, ki se za gnojenje travnikov tudi zanaprej najbolj priporoča. Izkušnje s Tomasovo žlindro so povsod tako ugodne, da se to gnojilo lahko povsod priporoča. Dognano je, da se dajo s Tomasovo žlindro, če jo prav rabimo, povzdigniti pridelki že v prvem letu saj za eno tretjino in da se pozna ugodni njen učinek po tri leta.

Kar se pa tiče razklejene kostne moke, je njen učinek po dosedanjih izkušnjah manj zanesljiv. Po nekih imajo ž njo prav dobre izkušnje, drugod pa ne. Zato jo je treba še nadalje preskušati. Dosedanje izkušnje uče, da je razklejena kostna moka bolj porabna za lahke zemlje in take zemlje, ki nimajo dosti apna. Pripeti se rado, da razklejena kostna moka v prvem letu nič ne učinkuje, ampak še le v drugem in tretjem.

Tako bi bilo pojasnjeno tudi to kmetijsko vprašanje, ki je razburjalo v zadnjem času naše gospo-

darje, in sicer pojasnjeno v zadovoljstvo kmetijske družbe in Gospodarske Zveze, ki sta v zadnjih letih posredovali prodajo Tomasove žindre in ki sta s tem mnogo pripomogli, da se je povzdignil pridelek krme po naših krajih.

—r—

Politični pregled.

Državnozbornske volitve so razpisane; vršile se bodo 14. majnika, ožje pa 23. majnika. — Vseposod razvijajo stranke živahno agitacijo, tudi pri nas. Vkljub temu da nima liberalna stranka nobenega upa zmage, vendar tu pa tam sklicuje shode in postavlja kandidate, ki so več ali manj smešni, a resen pač nobeden. No, to bo polom pri volitvah, tedaj šele bodo izprevideli, da se ljudstvu ne koristi z lepimi besedami, praznimi obljubami in puhlim zabavljanjem, ampak s pridnim delom, kakor se ga je lotila naša stranka na vseh koncih in krajih.

Županu dr. Luegerju se je obrnilo temeljito na boljše, in je dosti upanja, da velezaslužni mož okreva popolnoma.

Na Ogrskem vedno bolj lezejo na dan skrivni škandali. Kadar enega takih mož primejo, da bi ga kaznovali, pa kar par drugih grehe in nerednosti pove, pa gre dalje. Velike svote državnega denarja so rabili za podkupovanje časopisov in vohunov. To bo šlo tako dolgo, da bodo kje zalotili v kaki nerednosti takega manjšega uradnika, in tega bodo potem prijeli, velike tiče pa seveda izpustili.

Nemški cesar je državni zbor otvoril s prestolnim govorom. Pri volitvi predsedstva centrum ni dobil nobenega mesta, dasi je najmočnejša stranka. Kmalu pa se je razkoračil tudi kancelar Bülow in napovedal tej stranki vojsko. No, centrum se ne boji boja, saj je vzrasel v boju, prej bo pa šel oholi kancelar, kakor svoj čas Bismark.

Na Francoskem so se razbila pogajanja med duhovščino in vlado glede najemništva katoliških cerkvâ. Papež ni mogel vsprejeti teh pogojev, ker si ne sme dati vezati roke in ne trpeti, da bi mu posvetna oblast dajala ukaze. Dokler bode mogoče božjo službo obhajati še v cerkvah, bodo jo, a ko bi jo brezverci hoteli motiti, prične se bogoslužje po zasebnih hišah. Svoboda za lopove in sleparje in goljufe, a za nauk in resnico Božjo ne!

V rusko dumo je izvoljeno spet mnogo takih poslancev, ki niso ljubi vladi. — Spet so zavrtno umorili nekaj višjih uradnikov.

Domače vesti.

S prihodnjo številko 15. marcija bomo list ustavili vsem, ki še niso poravnali naročnine za leto 1906 ter se niso naročili za leto 1907.

(Dolenjski Sokol) priredi v kratkem zabaven večer v obliki variete-predstave. Zanimanje za ta večer je veliko; smelo pa tudi trdimo, da pričakovanja ne ostanejo neutemeljena, marveč bode izvrstni in raznovrstni vspeh občinstva gotovo zadovoljil. Omenjamo le pevce kupletov, med temi novomeške kroniste, umetnike na najrazličnejših in najeksotičnejših glasbilih, plesoče subrete, žive slike. Poleg tega se vprizori jako dovtipna opereta in nastopa tudi imitator glasov, ki je pri svojih produkcijah v Ljubljani žel obče priznanje.

(Rudeča noč.) Pod tem naslovom je priredil odbor Narodne čitalnice na letošnji pustni torek maškarado, ki je privabila veliko število izbranega občinstva v društvene prostore. Po primerno z zelenjem in slikami dekoriranih stopnicah dospeli smo v prvo sobo, ki je bila spremenjena v verando na obali morja, na katerem so se zibali veliki parniki. Soba je bila z zelenjem in rudečimi lampijoni, ter girlandami prav okusno okrašena. Posebno lična je bila dvorana. Na sredi se je razpenjala velikanska rudeča marelja, od katere so visele dolge, rudeče girlande do sten in rudeči lampijoni ob njenem robu. Stene so bile poleg tega okinčane še z rudečimi maki. Veliko število gazolinskih svetilk in lep luster so razsvetljevale dvorano. Ker so bile tukaj in povsod drugod luči zastrte z rudečim blagom, je bila vsa razsvetljava prav magična ugodna in prijetna. Srednja čitalniška soba je bila spremenjena v okusno kuhinjo, okrašeno z rudečimi lampijoni, redkvicami, raki itd. Na improviziranem ognjišču, ter na ličnih kredencah in stelažah pripravljena je bila zbirka finih jedil, ki so lahko zadovoljile tudi še tako razvajenega gurmana. Narodne dame z belimi predpasniki in čepci v črnih oblekah so marljivo stregle mnogoštevilnim svojim gostom. Odtod nas je peljala pot v „peklensko kavarno“ seveda smo „pustili nade zunaj“ kakor je velel napis nad vratami, kajti stopili smo v oblast peklenščkov. Rudeče in črne skale so nas obdajale, smrt in razne peklenške pošasti, kakor: kače, sove in druga peklenška „drobnija“ so nam delale nenavadno družino. Dasi nas je pristen peklenšček sprejel, morali smo priznati, da je bil prav ljubeznjiv in nam je dobro postregel s fino leđeno in gorko kavo in drugimi okrepičili, tako da smo se pod vodstvom ljubeznjivih Kredenc-dam tudi v podsvetju prav dobro počutili in bi le želeli bilo, da so tudi v resnici peklenški prostori tako prijetni. Iz „peklenske kavarne“ nas je pripeljala pot do zadnjega prostora, kjer je vladal vinski paviljon in v njem ljubeznjive kletarke. Vsa dekoracija je bila tukaj res jako okusna in prijetna, vselega značaja. Okna in vrata so bila zastrta z rudečimi girlandami, katere so bile napeljane tudi od svetilke do svetilke, kjer so se vrstile z rudečimi lampijoni. Stene so bile pokrite z girlandami napravljenimi iz božjepotovih, rudečih, lectovih src, z znanimi napisi. V ozadju je stal jako okusni, rudeči vinski paviljon, pri katerem so dražestne gospice točile fino kapljico iz državne vzorne kleti. Imele so obilo posla. Utis vse rudeče dekoracije se je v tej sobi radi belih sten posebno ugodno reprezentiral, tako, da se je ta soba občinstvu posebno dopadla. Že daleč pred napovedano uro zbiralo se je mnogoštevilno občinstvo, ki si je z veseljem in zanimanjem ogledovalo okusno dekorirane prostore. Od vseh strani se je čulo izraze prijetnega presenečenja. Kmalu po 8. uri je začela igrati 14 mož štejoča vojaška godba, ki je neutrudljivo in precizno igrala do odhoda na zjutranji vlak. Ob polu 9. uri so nastopile elegantne maske v spremstvu vrlih Sokolov. Posebno so se odlikovale razne damske maske, katerih vsled omejenega prostora ni mogoče vseh tukaj naštet. Maskiranih gospodov je bilo malo, le marljivi visokošolci z rudečimi kapicami so se zbrali v lepem številu. Kmalu se je razvila živahna, prav animirana zabava, ki je trajala v pozno jutro. Lahko rečemo, da je uspela letošnja maškarada prav sijajno in v vsestransko zadovoljnost.

(Kip vstalega Zveličarja) je na prodaj pri J. Krajec nasl. v Rudolfovem po zelo nizki ceni.

(Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico,) reg. zadruga z neomejeno zavezo, imela je meseca januarja 1907 K 432.951 62 prometa. Vložilo je 238 strank K 87.119 45, dvignilo 138 strank K 39.180 63. Posojil je bilo danih 187 strankam K 87.073 —, a vrnilo je 353 strank K 109.381 85.

(Svarilo!) Glasom odloka c. kr. ministrstva za notranje zadeve z dne 28. januarja t. l. št. 304 razširja se govorica, da so se našle v Green-Mountains 12 milj severno od mesta Uvalde v Teksasu zlate in bakrene rudne žile. Po izvedbi ministrstva za notranje zadeve je kupila neka družba vsa zemljišča v okolici omenjenega kraja tako, da v bližini tega kraja ni več zemljišč v nakup dobiti. Tudi je malo upanja, da se tam dobi kako delo, ker se na lici mesta nahaja veliko število delavskih moči. C. kr. ministrstvo za no-

tranje zadeve resno sviri z ozirom na predstoječe razloge pred izseljevanjem v omenjene kraje.

(Nevarno obolel je) preč g. Ivan Plevanič, župnik v Soteski. V nedeljo 17. m. m. ga je med sv. mašo zadela mrtvoud, da je moral prekiniti s sv. opravilom, in so ga spravili v posteljo. Potem pa so ga čez par dnij prepeljali v bolnico usmiljenih bratov v Kandiji. Splošno priljubljenega in ljudomilega gospoda priporočamo v spomin pri sv. mašah in molitvah, da bi mu Bog kmalu povrnil ljubo zdravje!

(Gospojno društvo kršč. ljubezni) sv. Vincencija Pavla v Novem mestu je izdalo drugo letno poročilo za l. 1904, 1905 in 1906. Koncem l. 1906 je bilo 55 delavskih in podpornih članov, 9 dobrotnikov, vsega skupaj 64 članov. Dohodki so znašali 1553.16 K, stroški za živila, drva in drugo potrebno pa 1274.74 K, prestanek 278.42 K. Podpiranih je bilo 50—60 revežev. Delovanje društva je kratko, pa točno opisano v letnem poročilu.

(Matica Hrvatska.) Javlja se s tem, da so knjige Matice Hrvatske izšle ter prosim, ako še kdo želi pristopiti kot član, naj se zgleda pri poverjeniku g. S. pl. Sladoviću v Rudolfovem.

(Bolnica usmiljenih bratov v Gradcu) je poslala letno poročilo za l. 1906 v slovenskem jeziku. Zdravljenih je bilo 4955 bolnikov, iz Kranjskega 88, operacij se je izvršilo 2868. Ozdravelo je 3331 bolnikov (62.22%), umrli pa so 203 bolniki (4.1%), oskrbovalnih dni je bilo 101.477.

(Družbe sv. Mohora) poverjenik, kapiteljski vikar Fr. Sal. Watzl prosi, naj udje čim prej prinese udnino za l. 1907.

(Automobilna zveza) med Novim mestom in Krškimi se bo morebiti vendarle uresničila, če se doženo dogovori. Vozili bi trije omnibusom podobni avtomobili, vsak z 20 sedeži, iz Novega mesta in Krškega bi odhajala vsak dan po dva avtomobila, ki bi se srečala v Kostanjevici. Za en kilometer bi bilo plačati 6 vin., za pot od Novega mesta do Krškega K 2.40. Želeti je, da se stvar uresniči.

(Glede prezidave ljubljanskega kolodvora.) Iz ministerstva se nam poroča: Načrt, ki ga je napravila uprava južne železnice glede prezidave južnega kolodvora v Ljubljani, se je poslal od strani žel. ministrstva ravnateljstvu drž. železnic v Trstu, da isto poroča glede pomanjkljivosti državnih vlakov, ki istotako rabijo juž. kolodvor. Ko dospe dotično poročilo, se bo najbrže takoj uvedel politični ogled ter pričela razprava, da se zagotovi doneski k stavbnim stroškom. V slučaju ugodnega uspeha teh zapričetih korakov se bode s prezidavo začelo še letos.

(Glavni nabor novincev) v letu 1907 vršil se bode za politični okraj Rudolfovo dne 23., 26. in 27. marca, ter 3. in 4. aprila. Stavljenci bodo takole uvrščeni: dne 23. marca vsi iz sodnega okraja Trebnje, v naborni kraj Trebnje; dne 26. marca vsi iz sodnega okraja Žužemberk v naborni kraj Žužemberk; dne 27. marca vsi iz občin Bela cerkev, Smihel-Stopiče, Toplice, v naborni kraj Rudolfovo; dne 3. aprila vsi iz občin Brusnice, Mirna peč, Orehovica, Prečna, v naborni kraj Rudolfovo; dne 4. aprila vsi iz občin Čermošnjice, Št. Peter, Poljanice, Rudolfovo, v naborni kraj Rudolfovo. Stavljenci uvrščeni bodo po žrebnih številkah in stavbnih razredih. Gosp. župan mora za istost pripeljanih jamčiti. Stavljenci iz drugih okrajev, kateri so klicani k naboru v tem okraju, morajo priti s stavljenci iste občine v katerej bivajo. Nabor se prične: v Trebnjem ob 10. uri dopoldne, v Žužemberku ob 10. uri dopoldne, v Rudolfovem ob 8. uri zjutraj. Gospod župan mora točno v tem času stavljence iz njegove občine privedi na naborni prostor in sicer zbrane, kjer se jih bode uvrstilo po žrebnih številkah in stavbnih razredih, da se bo zamogel nabor hitro in redno vršiti. Sleherni stavljencec kakor tudi njihovi sorodniki možkega spola, kateri imajo priti v pregled pred naborno komisijo in bi bili tudi le nekoliko pijani, bi se na lici mesta kaznovali in tudi ne bodo komisijsko pregledani, temveč bi se jih pozneje na njihove stroške privedlo pred naknadno naborno komisijo v Ljubljano. Enako bi se postopalo tudi z istimi, kateri bi ne bili po celem životu čisto umiti. Potrjeni novinci ostanejo do prisege brez izjeme pod oblastnim nadzorstvom; vsled tega naj se opusti sleherna prošnja za izpust do prisege, ker bi bila brezuspešna; tudi

gospod župan naj se vzdrži take prošnje za kateregakoli potrjenega novince. Dokazila za dosego morebitnega olajšila naj prinese stavljenci s seboj, ako bi jih ne bili že poprej vložili. Kdor bi svoji naborni dolžnosti ne zadostil ali sploh katero iz vojnih prepisov izvirajočo dolžnost opustil, kaznoval bi se ne glede na izgovor, da mu dotični zakon ni bil znan. Pozive za stavodolžne poslalo se bode pravočasno, ako bi za katerega stavodolžnega slučajno poziv ne došel, naj se o tem takoj sem poroča. — V Trebnjem vršil se bode nabor v hiši št. 22 pri Alojzu Pavlinu, v Žužemberku v sodnijskem poslopju, v Rudolfovem pa v uradnem poslopju c. kr. okrajnega glavarstva. V nabornih prostorih vladati mora popolen mir in je govorjenje v istih dovoljeno le komisijskim članom in javnim organom. Nepoklicanim pa je sleherno vtikanje v naborni posel prepovedano. Vse, preje navedeno, naj županstvo skozi štiri zaporedne nedelje na običajen način razglasi.

(Novi državnozbornski volilni red.) Z zemljevidom in imenikom volilnih okrajev na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem. Spisal Z. Ž. Cena 60 v, s poštnino 70 v. V Kranju 1907. Tiskal in založil Iv. Pr. Lampret. Str. 48. Času jako primerna knjižica, ki govori najprej o sestavi državnega zbora, o volilni pravici, o razpisu volitev in pripravi za volitve, o volitvah samih ter navaja kazenske določbe za varstvo volivne in zborovalne prostosti. Pridejani zemljevid je prav dober in pregleden. Dobiva se tudi v knjižarni J. Krajec nasl. v Rudolfovem.

(Nove pravdne knjige!) Dr. E. Volčič je uredil in izdal: 1. Civilnopravdni zakoni (civilnopravdni red, sodni pravilnik, i. t. d.). Knjiga je popoln zbornik omenjenih velavnih določil. Obseg: XII in 909 strani; cena vezani knjigi 8 K, poštnina 55 h. 2. Odvetniška tarifa, določila o rabi slovenskega in hrvatskega jezika pri sodiščih, sodne pristojbine. Obseg: 75 strani (20 tabel); cena 1 K 80 h, poštnina 10 h. Dobiti je v knjižarni J. Krajec nasl. v Rudolfovem.

(Domače ognjišče.) List za starše in vzgojevalce slov. mladine; izhaja v Ljubljani zadnjo soboto vsacega mesca in stane vse leto 1 K. — Jako priporočamo.

Umrli so:

21. februarja: Marija Blümelj, osebenka-vdova, 63 let, jetika, št. 108.
23. febr.: Jožef Miše, jetniški paznik, 27 let, jetika, št. 56.
25. febr.: Ida Preželj, monterjeva hči, 6 mesev, krči, št. 106.

Vabilo družbe sv. Mohorja.

„Družba sv. Mohorja“ stopa pred Slovence s srčnim vabilom k prav obilnemu pristopu. Kakor kaže „Glasnik“ v zadnjem družbenem koledarju, je število novovpisanih udov v „zlatih bukvah“ doseglo častno število 267.194, in družba je od časa svoje ustanovitve sem razposlala samo svojim redno vpisanim udom 10.800.934 knjig. Slovenci! Ali nas te številke ne vzpodbujajo k nadaljni vztrajnosti, ki vedno novemu napredku? Zato veljaj i za to leto: Kdor le more, pristopi k družbi sv. Mohorja! Zvesti ji ostanite vsi stari udje, pridobite si pa tudi še prav mnogo novih. Zlasti po mnogih naših društvih naj bi se pričela prav živahna agitacija za družbo sv. Mohorja! Čim večje bo število udov, tem uspešneje bo mogla družba izvrševati svoje delo za verski, narodni, kulturni napredek Slovencev! — S posebno prošnjo se zopet obračamo do č. gg. poverjenikov, da prevzamejo tudi letos svoje sicer težavno, a toli koristno in zaslužno delo, ter družbi dovedejo čim največ starih in novih udov! Književni dar za leto 1908 je ta-le: 1. „Zgodbe sv. pisma.“ 14. snopič. V tem snopiču bo podal Slovincem dobro znani pisatelj dr. J. E. Krek prevod in razlago „Dejanje apostolov.“ — „Zgodbe“ so kakor po vsebini tako po slikah Slovincem tako dobro znane, da jih pač ni treba več priporočati! Naj bi nam ohranile stare in privabile prav mnogo novih udov! 2. „Pamet in vera.“ III. zvezek. Spisal J. M. Seigerschmid. — Prejšnja dva zvezka tega temeljitega dela sta si pridobila mnogo priznanja. Gotovo bo tudi tretji zadovoljil čitatelje. Poljudno, znanstveno-temeljito obravnava vprašanja: „Očetova podoba“, „Odkod in čemu?“ „Nevidni svet“, „Prevažna vprašanja“, „Osodepolni padec.“ — 3. „Umni čebelar.“ 1. snopič. Spisal Fr. Lakmayer. Ljuba prijateljica je slovenskim oratarjem pa tudi drugim čebelarjem. Čebelarstvo je zadnja leta zelo napredovalo in čebelarji so od družbe že mnogokrat zahtevali poučno knjigo o tej stroki. Letos jo podamo! Spisal je to delo priznani strokovnjak-čebelar in gotovo bo ustregla širšim krogom. — 4. „Življenje trnjeva pot“, se imenuje lepa povest, katero po resnični zgodbi iz polupreteklega časa Mohorjanom pripoveduje

znani slovenski pisatelj J. Kostanjevec. — 5. „Slovenske Večernice,“ 59. zvezek, bodo tudi podale lepega pripovednega berila. Že stara, a vedno priljubljena znanca so „Večernice“ Slovincem in bodo to ostale gotovo tudi za bodoče. — 6. „Koledar družbe sv. Mohorja za leto 1908.“ Naš Koledar je Slovincem istotako že star znanec! Potrudili se bomo, da bo kolikor mogoče zanimiv, pa tudi kratkočasen. Evo, to Vam je književni dar, ki ga letos podaja družba sv. Mohorja! Na Vas, dragi Slovinci, je, da s čim najobilnejšim pristopom k družbi poskrbite za to, da se te knjige čim največ razširijo med narod! Nabiralne pole z denarjem naj se odboru dološijo do dne 6. marca. Mnogo truda, sitnosti in nepotrebnih stroškov povzročajo nam tisti, ki nam ne dološijo ob pravem času udnine! Posamezne ude in take kraje, ki nimajo 15 udov, pa prijazno opozarjamo, da morajo po družbenih pravilih letnini (2 kroni) dodati še 40 vinarjev za opravilne stroške, namreč za zavoj, spremnico s kolekom, delo itd. Seveda morajo potem poštino, ki znaša veliko več, še sami plačati. Isto velja tudi za posamezne pošiljke. Mili Bog naj blagoslovi naše delo in geslo za Mohorjevo družbo ostani: „Ne nazaj in navzdol, marveč vselej naprej in navzgor!“ V Celovcu, dne 30. prosinca 1907. Odbor.

Gospodarske stvari.

— (Strokovna predavanja o vinstvu.) C. kr. vinarsko nadzorstvo za Kranjsko priredi tekom meseca marca t. l. predavanja o novem vinogradništvu, združena s praktičnim razkazovanjem spomladne reznje, cepljenja trt i. t. d. in sicer predava c. kr. vinarski nadzornik B. Skalicky v sledečih občinah: dne 3. marca dopoldne v Mirni peči, dne 8. dopoldne v Mokronogu, 9. dopoldne v Trzišču, 10. dopoldne v Št. Janžu, 11. dopoldne v Radečah pri Zidanem mostu, dne 17. popoldne v Stopičah, dne 19. zjutraj v Sv. Križu pri Litiji, dne 24. popoldne v Orehovici, dne 25. dopoldne na Primskovem. Vinarski asistent V. Skubec pa predava; 1. marca dopoldne v Trebelnem, 3. dopoldne na Dvoru pri Žužemberku, 4. popoldne na Bučki, 5. dopoldne v Studencu, popoldne na Raki, 8. popoldne na Suhorju pri Metliki, 9. dopoldne v Črnomlju pri državni titalnici, 10. popoldne v Maverlah, 11. popoldne v Stražnem vrhu, 12. dopoldne v Dragatušu, 13. dopoldne v Talčem vrhu, 14. dopoldne v Dobličah, 15. dopoldne na Vinici, 16. dopoldne v Starem trgu pri Kočevju, 19. dopoldne v Ajdovcu, 20. popoldne v Poljancih, 21. dopoldne v Toplicah, 24. dopoldne v Bujah pri Košani (subv. trtnica), 25. dopoldne v Gor. Vremah na Notranjskem. Predavanja se vrše, kjer je to le mogoče v šolskih prostorih, praktična razkazovanja v vinogradih, oziroma trtnicah.

— (Kmetijski pouk.) Kmetijska podružnica v Novem mestu priredi v nedeljo 10. marca t. l. v Št. Joštu ob 3. popoldne gospodarski sestanek, pri katerem bo predaval g. pristav Rohrman o povzdigi mlekarstva. Zbirališče v hiši g. Kastelica. Ravno tak pouk se priredi v nedeljo 17. t. m. na Potavrhu.

— (Oddaja sadnega drevja.) Kmetijska podružnica oddaja let's sadno drevje svojim članom po 70 h, nečlanom pa po 1 K. Za to sadno drevje se je zgledati čimprej pri kmetijski podružnici v Novem mestu ozir. pri Fran Baniču ravno tam.

— (Mlekarski in perutninarski tečaj) za gospodinje ali njih hčere priredi c. kr. kmetijska družba kranjska od 20. do 23. marca t. l. na družbeni gospodinjski šoli v Ljubljani, v Marijanišču na Poljanski cesti. V tečaj, ki bo brezplačen, se sprejme omejeno število gojenk, ki bodo morale za hrano in stanovanje same skrbeti. Za sprejem se je zgledati do 10. marca t. l. Pouk bo trajal vsak dan dopoldne od osmih do dvanajstih in popoldne od dveh do šestih. Poučevalo se bo praktično in teoretično o mlekarstvu sploh, o oskrbovanju molzne govedi in zlasti o posnemanju mleka s posnemalnikom, o izdelovanju čajnega masla in nekaterih vrst mehkega, namiznega sira. Glede perutninarstva se bo poučevalo vse, kar spada v to stroko, zlasti se bo oziralo na oskrbovanje in krmljenje perutnine, na valjenje s strojem, na gojitev piščancev, na hranjenje jajec in na perutninske bolezni. Udeležence tečaja se bodo morale praktično vaditi v mlekarni in v kokošnjaku. Poučevala bosta ravnatelj kmetijske družbe Gustav Pirc in mlekarski nadzornik J. Legvart; praktične vaje se bodo vršile pod vodstvom in nadzorstvom učiteljice gospodinjske šole gospe sestre Vincencije Lah in deželnega sirarja J. Mastnaka. — Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske. Ljubljana, 20. februarja 1907.

— (Spomladno gnojenje travnikov.) Kdor ni gnojil svojih travnikov jeseni, naj jih pognoji v zgodnji spomladi oziroma proti koncu zime z umetnimi gnojili. Izkušnja kaže, da je Tomasova žlindra dobra tudi za spomladno gnojenje. Namesto kajnita kaže spomladi rabiti kalijevo sol, ker učinkuje hitreje kakor kajnit. Prav zelo se priporoča na travnikih za spomladno gnojenje tudi čilski soliter, ki se poleg prej imenovanih gnojil raztrosi po tem, ko trava že zeleni. Za oralo travnika je treba 50 do 75 kg čilskega solitra. Čilski soliter pomaga posebno k rasti trav, Tomasova žlindra in kajnit ozir. kalijeve sol pa k rasti detelj.

— (Simodolske bike.) kupljene na račun državne podpore, bo c. kr. kmetijska družba oddajala v drugi polovici meseca marca t. l. Prošnje je vložiti do 4. marca t. l. pri glavnem odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani. Ker se simodolsko pleme po Dolenjskem dobro sponaša, opozarjamo naše boljše živinorejce na to ugodno priliko za nakup bikov s pozivom, da se oglašijo za to o pravem času. Komur se bik prisodi, mora plačati takoj 20 K, ki zapadejo, če ne bi sprejel odkazanega mu bika. Biki se oddajajo za polovico nakupnih stroškov in odračunši 20 K, ki se pošljejo naprej.

— (Škoda storjena po zajcih) je letos velika, ne le pri mladem sadnem drevju, ampak tudi pri trtju; tako se tu in tam pritožujejo naši vinogradniki. Kaj je spričo tega storiti? — Kdor je prizadet, lahko zahteva odškodnino od lovskega upravičenca in se je treba v to svrhu pritožiti pri c. kr. okrajnem glavarstvu. Najpozneje štirinajst dni po tem, ko se je škoda zaznala. Odškodnina se pa le v tem slučaju plača, ako je bilo sadno drevje na običajen način zavarovano proti objedanju po zajcih. Kdor ni drevja namazal ali ga drugače zavaroval proti zajcem, ne bo dobil nobenega povračila. Zoper razsodbo okrajnega glavarstva je dopuščen priziv, ki ga je vložiti pri njem do deželne vlade in v daljnjem sodnem teku do ministrstva.

— (Cepljenje proti prašičji rudečici.) To vprašanje je za naše dolenjske razmere tako važno, da bi se moralo tudi pri nas ugodno in kakor hitro mogoče rešiti. Skoro vsako leto zahteva ta bolezen svoje žrtve, ki so včasih večje včasih manjše, a vsikdar zelo občutljive za naše prašičjerejce. In ker ni nobenega drugega sredstva za uspešno odvrčanje te nevarne bolezni kakor je cepljenje, bi se moralo cepljenje tudi pri nas vpeljati. Po raznih drugih krajih so že vpeljali z najboljšim uspehom to cepljenje, zakaj bi se torej pri nas ne vpeljalo, ko živimo takorekoč od prašičjereje. Spomladni čas je najboljši čas za cepljenje prašičev.

— (Najboljša krma za odstavljenega teleta.) Odstavljena teleta potrebujejo tečne in močne krme. V tem času najbolj storimo, ako jim pokladamo poleg dobre otave zmečkan ali debelo zmlet oves in pšenične otrobi. To je krma, s pomočjo katere teleta najbolj uspešno odstavljamo in ki je tudi pozneje najboljše, ako hočemo vplivati na dober razvoj mladih živali. To je krma, ki ima v sebi vse tiste snovi, ki so potrebna za razvoj kosti in mesa.

— (Premlade telice.) Ako je živina pri nas v obče bolj majhna, pripisati je to najbolj dejstvu, ker se vodijo telice prezgodaj po plemenju. Žival se s tem v rasti zatira. Take telice dajejo pa tudi slabotna teleta, ki so nesposobna za rejo. Razun tega uči izkušnja, da se take živali prej izrabijo in postanejo prej nesposobne za pleme. Ne pripuščajmo tedaj premladih telic. Pred izmeno prvih zob bi se telica smela le v tem slučaju voditi, ako je telesno zadosti razvita. Sicer pa nikdar ne. Naši gospodarji pa greše močno v tem oziru, kar ni prav.

— (Nerodovitost svinj) ima razne vzroke. Bližnja sorodnost ali krvna sorodnost plemenih svinj in plemenjakov že sama na sebi zadostuje, da se pokažejo taki neljubi nasledki. Zato bi se pa ne smelo bližnje sorodnih živali nikdar med seboj plemeniti. Vzroki slabe rodovitosti tiče pa tudi v drugih okoliščinah. Debele svinje so večidel manj rodovite. Zato pa ne smemo mladih svinj nikdar preveč tečno rediti. Ravno tako slabo vpliva na rodovitost pa tudi pomanjkanje potrebnega gibanja. Svinja, ki tiči vedno v svinjaku, ne bo nikdar tako rodovita in dobra za pleme kakor so svinje, ki se na planem zadostno izprehodijo. Kdor se hoče s svinjerejo uspešno pečati, mora imeti vse te okoliščine v čislj in mora skrbeti, da se plemene živali zadostno pregibljejo.

(Umetna reja malih praseta.) Primeri se včasih, da pogine svinja po porodu in da je treba praseta umetno napajati. V takem slučaju si pomagamo navadno s kravjim mlekom, kateremu dodamo nekoliko vode. To pa ni povsem dobro, kajti svinjsko mleko je vse drugače sestavljeno kakor je goveje mleko. Mleko od svinj je tečnejše kakor je goveje mleko, ker ima za polovico več beljakovine, več tolsčobe in več redilnih snovi kakor goveje mleko. Za polovico manj ima pa sladkorja. Iz tega pa sledi, da ne dobimo najbolj pripravnega mleka, če govejemu mleku dodamo le vode. Marveč storimo bolje, če primešamo mleku tudi nekoliko ovsene moke, ki napravi mleko tečnejše na beljakovini in na škrobu, t. j. na tisti snovi, s katero se da prav lahko nadomeščati tolsčoba. Prav je, da se tako pripravljeno mleko kuha. Na 1 liter vode je vzeti 60 gramov ovsene moke in pol litra vode. Za napajanje malih praseta rabi prav dobro sesalna steklenica s kavčkovim seskom, kakor se rabijo za otroke.

— (Varujmo žito pred žužkom.) Ta mrčes se prikazuje sedaj proti pomladi v žitnicah. V prašnih kotih, v pokah tramov in v razah po tleh prezimuje, proti pomladi pa leze v žito, kjer prične svoje škodljivo delo z izjedanjem zrnja. Najraje dela škodo znotraj v kupu, kjer je mir in kjer ga nihče ne moti. Zato ga pa najlažje preganjamo, ako žito obračamo in ako skrbimo na žitnici za potrebno snago. Žitnica bodi čista, zračna in svetla! Žito samo je pa zlasti sedaj proti pomladi premešavati in po potrebi obračati, da se odvrta in preganja škodljivi žužek.

— (Važno za konjerejce.) C. k. kmetijsko ministrstvo je obvestilo konjerejski odsek c. k. kmetijske družbe kranjske, da se bodo odslej za vojaške potrebe le taki konji kupovali za vojaške namene, ki njih posestniki morejo dokazati njih rod s spuščalnimi listi. Istotako se bodo darila le za take konje nakazala, ki jim je rod dokazan. Treba je toraj, da županstva posestnikom plemenskih kobil rojstvo vsakega žrebca na drugi strani spuščalnih listov potrdijo.

— (Jajca za valjenje.) Kmalu pride čas, ko bo treba skrbeti za valjenje in s tem vred tudi za napredek naše kokošereje. Jemljimo jajca od najboljših naših kokoši, ker se po teh prenašajo dobre lastnosti na zarod. Kdor iz novomeške okolice bi hotel dobiti jajca „laškega plemena“ ali „zlatih vijandot“ za plemo, naj se oglasi pri kmetijski podružnici v Novomestu.

— (Ne zapravljajmo pri gnoju.) Z nobeno rečjo se pri nas tako slabo ne ravna, kakor z gnojem. Prav kakor bi ne imel nobene denarne vrednosti! In vendar je gnoj dragocen pridelek pri vsakem gospodarstvu, s katerim bi se moralo ravno tako skrbno ravnati kakor z drugimi pridelki. Ne puščajmo ga tedaj izpirati in kvariti, ampak spravljajmo ga skrbno in ravnajmo z njim pravilno! Kdor pri gnoju zapravlja, ta zapravlja tudi pri drugih pridelkih, saj je gnoj prvi in glavni pogoj drugim pridelkom.

— (Gnetenje presnega masla.) Presno maslo je dosti zgneteno, ako se ne pokaže nobena kaplja vode oziroma pinjenca, ako se žlica vanj potisne. Predolgo pa ni gneti, ker postane sicer mazavo in manj okusno.

Naznanila mestnega magistrata.

(Seja) občinskega odbora v Rudolfovm z dne 16. febr. 1907. — 1. Čitanje zadnjega zapisnika z dne 18. jan. 1907, št. 121. Zapisnik se prečita ter odobri. — 2. Poročilo krajnega šolskega sveta v zadevi všolanja otrok iz vasi Kandija in Žabjave v Rudolfovo. Poročevalec g. Rosman prebere dopis c. kr. krajnega šolskega sveta z dne 10. jan. 1907, št. 107, kateri se glasi: Mestnemu županstvu oziroma krajnemu šolskemu svetu v Rudolfovm. „Po § 17. točka 5 postavbe z dne 9. marca 1879, št. 13. dež. zak., poklican je c. kr. okrajni šolski svet razsojevati na prvi stopnji zastran všolanja in izšolanja, bodisi posameznih šolskih otrok ali celih vasij. — Mestni krajni šolski svet, kakor tudi mestni občinski odbor sta koncem lanskega leta v več sejah sklepala zaradi nadaljnega sprejetja dečkov iz Kandije in Žabjave v mestno deško šolo, brez da bi krajni šolski svet ali mestno županstvo, zadnje še navzlic tuk. odloku z dne 2. oktobra 1906, št. 2086 dotične sejne zapisnike sem predložila. Naročam tedaj krajnemu šol-

skemu svetu kakor tudi mestnemu županstvu, da vse tozadevne spise in sejne zapisnike takoj sem predložé. Mestnemu županstvu izroča se ob enem prošnja starišev iz Kandije proti povratku z naročilom, da to prošnjo, ako se to županstvu potrebno zdi, predloži občinskemu odboru v sklepanje, je-li sprejme dečke iz Kandije in Žabjave v mestno deško šolo in eventualno pod katerimi pogoji,“ ter da sledeče pojasnilo: Za Novomesto bi bilo sedaj všolanje vasi Kandija in Žabjave skrajno nevarno, dokler se deželni zakon z dne 9. marca 1879, št. 13 § 1., kateri se glasi: Zastopniki občine v krajnem šolskem svetu se izvolijo iz občinskega zastopa ali, če bi bilo isti šoli pridruženih več županij ali podobčin od skupščine dotičnih občinskih, ozir. podobčinskih zastopov, § 13. občinskega zakona. Število teh zastopnikov znaša najmanj tri, največ pet, ter se določuje od okrajnega šolskega sveta, od merodajne c. kr. deželne šolske oblasti avtentično ne interpretira oziroma modifikira. In zakaj to? Ker si razni c. kr. okrajni šolski sveti ta paragraf različno tolmačijo in po njih mnenjih potem tudi pri volitvah v krajne šolske svete nastopajo (volitve razpisujejo). — 1. Eni c. kr. okrajni šolski sveti trdijo, ako je le ena vas iz druge občine v šolo druge občine všolana, da ima potem ves občinski odbor iz te občine z občinskim odborom, v kateri je šola, pravico skupno voliti krajni šolski svet. Torej ako se vas Kandija in Žabjave všolate v Novomesto, bi ves občinski odbor iz občine Šmihel-Stopiče z novomeškim občinskim odborom volil krajni šolski svet za Novomesto po taki interpretaciji. No, hvala lepa, to bi bilo pa zopet nekaj za napredek naših šol, kajti občinski odbor iz občine Šmihel-Stopiče je še enkrat številnejši kakor novomeški, in ta bi bil od zunanjega majoriziran in dobili bi po milosti g. odbornikov iz občine Šmihel-Stopiče krajni šolski svet, katerega bi morali biti — veseli. Kako da so naklonjeni naši šoli, znano je pač vsakemu. Kljub temu, da so desetletja otroci iz vasi Kandija, Žabjave, Gotnavas, Drska, Brod itd. obiskovali tukajšnjo deško šolo — brezplačno — vendar se lansko leto niso mogli odločiti, da bi dali malenkostni prispevek za tukajšno vsoprednico, katera je bila potrebna edino le radi njihovih, šolo obiskujočih otrok. S težko silo se je nekaj doseglo in prispevati so morali seveda še posamezni roditelji k temu prispevku, ako niso hoteli svojih dečkov pustiti brez šole. Da bi bila taka volitev v tukajšnji krajni šolski svet za mesto nesprejemljiva in tudi nemogoča, uvideti mora pač vsakter, ker s tem bi bilo naše šolstvo uničeno, torej je najbolje, naj ostane Kandija in Žabjave tam, kamor spada, Novomesto pa zase, šolska občina. Tako žalostno izkušnjo s tako nesrečno volitvijo v krajni šolski svet ima sedaj že — baje — mesto Metlika, in v najkrajšem času bode enako osrečen tudi Tržič. Pa vsaki kraj bi kaj takega lažje prenašal, kakor pa specijelno Novomesto, ker naša deška šola je več ali manj pripravljavica za nadaljno šolanje oziroma gimnazijo. Dalje je pa tudi treba pomisliti, da bode moralo Novomesto v najkrajšem času zidati deško in deklško šolo, in kaka bi bila ta, da imamo člane v krajnem šolskem svetu iz sosedne občine? Si pač vsakdo lahko predstavlja — samo da ne bi bilo treba kaj prispevati! — 2. Drugi c. kr. okrajni šolski sveti sicer ravno to trdijo, vendar pa pravijo, da se da najti neki modus vivendi, in sicer sledeči: Ako je iz ene občine ena ali več vasi všolanih v šolo druge občine, da se da „pogoditi“ tako, da dobi ta, na novo všolana občina enega člana v krajni šolski svet, ostale pa obdrži občina, v kateri je šola. Ta modus bi bil sprejemljiv! A treba se je radi tega šele pogoditi in s kom? — z občino Šmihel-Stopiče! Gospoda, ali je kateri tu, da bi verjel, da bi bilo se sploh mogoče z občino Šmihel-Stopiče za tak modus pogoditi? Jaz mislim, da ne, saj vendar že dokaj let opazujemo neopravičena in nepotrebna nasprotstva. Ti ljudje nimajo vil, temveč samo grablje! Iz tega je torej razvidno, da se novomeški občinski odbor pod takimi pogoji nikakor ne more za všolanje vasi Kandija in Žabjave ogrevati ali odločiti, temveč direktno ugovarjati, ako neče svoje šole res prepustiti žalostni usodi. Tukajšnji krajni šolski svet se je v svojih zadnjih sejah radi všolanja vasi Kandija in Žabjave posvetoval ter prišel do sklepa, katerega je predložil mestnemu županstvu, ter se glasi:

1. Vas Kandija in Žabjave naj se všolajo v Novomesto le, ako sta vasi Kandija in Žabjave — podobčine — (vsaka

zase ali pa obe skupaj) in da bodo volile kot take — pod občine — (za slučaj všolanja v Novomestu) z mestnim občinskim odborom tukajšnji krajni šolski svet. To je, da bodo volili samo tisti odborniki (z mestnim odborom vred), kateri so voljeni iz njihove podobčine kakor odborniki v tukajšnji krajni šolski svet, nikakor pa ne, da bi morebiti ves občinski odbor iz občine Šmihel-Stopiče imel pravico voliti tukajšnji krajni šolski svet. Ker pa to iz dežel. zakona z dne 9. marca 1879, št. 13 § 1., ni jasno, in ker še ta paragraf c. kr. okrajni šolski sveti različno tolmačijo, naj se začasno všolanje vasi Kandija in Žabjavo v Novomestu ne izreče, temveč toliko časa počaka, dokler bode c. kr. deželna šolska oblast ta paragraf avtentično interpretirala ozir. modificirala. — 2. Dokler se pa prej omenjeni paragraf dežel. zakona ne bode razjasnil ozir. modificiral, naj pa ostane za dečke iz vasi Kandija in Žabjavo za obiskovanje tukajšnje šole sedanji provizorij, in sicer pod istimi pogoji, kakor v šolskem letu 1906, 1907. — 3. Da pa bode mogoče tukajšnemu krajnemu šolskemu svetu ozir. županstvu preskrbeti potrebne šolske prostore in druge šolske potrebščine, je pa neobhodno potrebno, da se o tem izjavi krajni šolski svet Šmihel ozir. županstvo Šmihel-Stopiče do konca marca 1907. Ker se mi zdé ti trije predlogi tukajšnega krajnega šolskega sveta popolnoma umestni, predlagam, da jih slavni občinski odbor tudi kakor svoje nespremenjene sprejme, ker le tako je mogoče, da si svoje šole obdržimo pod svojim nadzorstvom in gospodarstvom. Po debati soglasno sprejeto. — 3. Poročilo vodovodnega odseka glede oddaje vode za sosedne vasi. G. Ogoreutz prebere dopis veleslav. deželnega odbora v zadevi vodovoda ter odlok, da se imajo v vaseh, in sicer: Čermošnjice, Gotnavas, Idinščina, Šmihel in Žabjavo zapreti vsi javni iztoki, ter da vsi tisti v gori imenovanih vaseh, kateri imajo napeljano, ali pa si bodo dali napeljati vodo v lastne hiše, se morajo dogovoriti z mestno občino glede plačila vodarine. V imenu vodovodnega odseka predlaga, da mestni zastop sklène: Javni vodnjaki in korita naj se takoj z lesenimi krajevci obijejo. Vsi javni in privatni iztoki naj se takoj zapró. Vsem, kateri imajo vodovod v hiše napeljan, naj se vodovod odpre pod sledečimi pogoji: 1. da plačajo četrtletno vodarino mestni občini, katero vodarino določa v to izvoljeni cenilni odsek in temu pritrdi mestni občinski odbor; — 2. ko bi se vodarina redno ne plačevala, ima mestno županstvo pravico vodovod takoj zapreti; — 3. voda iz vodovoda sme se vporabljati samo v to določene svrhe, to je: za pitje, kuhanje in pranje, in to v smislu sklepa občinskega odbora z dne 2. okt. 1903; — 4. vodo sme rabiti samo dotični posestnik za svojo rabo; vodo sosedom oddajati ali jo brezpotrebno tratiti, je strogo prepovedano; — 5. vse prestopke teh določil kaznuje mestno županstvo s tem, da vodo zapre. Izjava, katero mora stranka v gori imenovanih vaseh podpisati, predno se jej voda odpre, se ima glasiti: „Podpisani obvezujem se od 1. januarja 1907 naprej, plačati vodarino v znesku, kakor mi bode odmerilo mestno županstvo po cenilni komisiji ozir. mestni odbor in sicer vedno za vsako četrtletje nazaj v času 8 dni. Za vsako poznejše plačilo ima mestna občina pravico, terjati od mene 5% zamudne obresti; dolžni znesek in zamudne obresti se smejo sodnim putem izterjati in sme pri nerednem plačilu mestno županstvo moje iztoke takoj zapreti. Dalje se zavežem, da bodem vodo le v dovoljeno svrho (in sicer za pitje, kuhanje in pranje) iz vodovoda rabil, jo ne tratil ter nobenemu sosedu oddajal in ne dovolil jemati. V nasprotnem slučaju dovolim, da mi mestno županstvo vodovod brez vsakega ugovora takoj zapre.“ Cenilna komisija ima uceniti stanovanja ter gospodarska poslopja po isti podlagi, kakor v vasi Kandija. — Cenilna komisija naj obstoji iz treh članov iz Novega mesta in dveh iz dotične vasi, torej skupno vedno iz petih članov. Nato spregovori g. župan sledeče: Gospodje odborniki! Skrajni čas je, da se od tega mesta poda neko pojasnilo v zadevi našega vodovoda, da tudi širša javnost izve dobrohotnost in potrpežljivost mestne občine. Pred petimi leti je naše mesto in okolica dobila vodovod, v katerem je s privatnimi inštalacijami vložil kapital od najmanj 400.000 K. Da je isti bil potreben, je dokaz, da so svoj čas vse vasi podpirale prošnjo, da se isti izpelja, nekatere so bile celo pripravljene, prispevati tudi za napravo vodovoda, in danes stojimo pred sramotnim dejstvom, da so v vaseh: Čermošnjice, Idinščina, Gotnavas,

Šmihel in Žabjavo vsi javni iztoki zaprti, in to se je zgodilo na podlagi zborovanja v občini Šmihel-Stopiče v prisotnosti inteligentnih mož, g. župana Zurca in g. župnika Peterlina ter gg. občinskih svetovalcev. Če pomislimo, da pri velesl. dež. odboru leži prošnja za najmanj 30 vodovodov in da ljudje vedno in vedno prosijo za dobro in zdravo pitno vodo ter so pripravljene razne ogromne denarne žrtve prispevati ter da je naše mesto in okolica med prvimi dobila vodovod ter da ravno vse vasi skupaj niti vinarja niso za vodovod prispevale, potem se moramo pač čuditi, da danes odklanjajo celo prispevek za obratne stroške, kar je gotovo najmanjše, kar se zahtevati more. Mestno županstvo kakor tudi mestni zastop je vedno stal na stališču, da je vodovod ne samo v korist mesta zgrajen, nego tudi v korist okolice. Da se je isti izpeljal, je mestna občina prevzela nase vse tiste stroške, katere bi morale tudi prizadete vasi plačati, tako, da je novomeška občina do danes prispevala le za napravo vodovoda lep znesek 82.000 K; da bi pa mestna občina morala tudi vse obratne stroške plačati celega vodovoda, se samo ob sebi razume, da to ni mogoče. Da je mestni zastop šel do skrajne meje popustljivosti ter da se je oziral popolnoma na razmere okolice in njenega prebivalstva, navajam dejstvo, da pride v Novem mestu na vsakega prebivalca 4 K 50 h prispevka za vodo in v drugih vaseh pa okoli 2 K 40 h na leto, če se vzame število vseh prebivalcev v vaseh.

Če pomislimo, da so v naši okolici pred vodovodom vedno nastopale razne epidemične bolezni, katere so gotovo zahtevale velike denarne žrtve od strani prebivalstva in da so te epidemične bolezni tako rekoč popolnoma izginile od časa, kar imamo vodovod, potem se mora že iz tega sklepati, kako potreben je bil za našo okolico in prebivalstvo, vodovod. Potreba istega je že razvidna tudi iz sklepa na shodu v Šmihelu, kateri se glasi med drugimi: „Javni iztoki (z napajališči in brez njih) naj se odpravijo po zahtevi udeležencev. Omenjene vasi ležé na zelo frekventiranih, skoro od vse Dolenjske in bližnje Hrvaške uporabljenih cestah, na katerih se nahajajo omenjeni javni iztoki in napajališča, ter se ti in ta vporabljajo z velike večine od tujcev, ki vozijo po teh cestah in gonijo živino na sejmove v Rudolfovo in tudi na nove v Kandijo skozi te vasi v kraje tukajšnje okolice, vse na rovaš interesentov. Te javne iztoke rabijo doslé tudi mnogi prebivalci in vozniki iz krajev, kateri trpé veliko pomanjkanje vode. N. pr. tako od Šmihela do Semiča ni nobene tekoče vode. Zgodilo se je že, da so iz teh krajev ob času suše prišli sé sodi v Šmihel k javnemu iztoku po vodo.“ Tak sklep bi bil pač umljiv, ako bi novomeška občina oddajala vodo v vaseh na litre, ko je vendar vsakemu znano, da je veleslav. deželni odbor pavšalne zneske za vasi določil. Ta sklep sam dovolj jasno priča o potrebi vodovoda in je naravnost v nasprotju s sklepom, da se vsi javni iztoki zapró. S to motivacijo se je dne 13. januarja t. l. sklenil osodepolni zaključek, da se javni vodnjaki zapró. Gotovo je to prvi in zadnji tak sklep na celem svetu ter pokazuje naravnost veliko nevednost pa tudi to, da se g. župan Josip Zurec pri tej priložnosti ni zavedal svojih pravic in dolžnosti nasproti revnemu delu prebivalstva, njegova sveta dolžnost je bila, da v imenu onih vaščanov, kateri si sploh v lastne hiše ne morejo vodo napeljati, da iste varuje ter proti takemu sklepu najodločneje ugovarja, ker kakor hitro je en tak sklep neizvršljiv oziroma v škodo, pa če tudi le enemu delu vaščanov, potem mora župan takemu sklepu odločno ugovarjati, ker se vodovod ni gradil samo za bogatine po vaseh, ampak za splošno korist vseh vaščanov. Prec po ukazu veleslav. deželnega odbora, da se imajo vsi javni iztoki v gori imenovanih vaseh zapreti, se je to tudi zgodilo. Zaprli so se tudi vsi privatni iztoki po vseh vaseh, katerih je boro število 11 in sicer do časa, dokler mestni zastop potrebne sklepe ne stori. Odprli so se pa tudi prec nekaterim, kateri so se brezpogojno podvrgli svoječasnim sklepom mestnega zastopa glede plačila vodarine. Prvi, kateri so prišli in odločno zahtevali, da se ima privatni iztok odpreti, je bil župan občine Šmihel-Stopiče g. Zurec in župnik šmihelski g. Peterlin. Povdarjam pa izrecno, da je ravno ta mož najbolj zabavljal proti vodovodu in dokazoval ljudem, da je vodovod v Šmihelu nepotreben, ker vporabljajo vodo le vozniki, kateri memo vozijo les in oglje. Ta mož, kot duhoven katoliške cerkve

je pozabil na krščanski nauk kateri uči, da se ima lačne nasititi in žejne napojiti. Ta mož ne privoščil ne ljudstvu a niti ubogi živini vode, kakor da bi bil vodovod zgrajen v Šmihelu samo za župnišče in za šolo, ubogo kmečko ljudstvo pa naj vodo strada. Dokaz, da ljudstvo nikdar ni bilo za to, da se javni iztoki zapro naj služi dejstvo, da so od vseh vasi od časa, ko so javni iztoki zaprti, do danes se oglašali pri mestnemu županstvu vaščani, ter prosili, naj bi isto potrebno ukrenilo, da se javni iztoki zopet odpro ter posebno naglašali, da so pripravljeni za upravne stroške primerno prispevati, ob enem pa tudi pritrjevali, da dotični zastopniki niso bili pooblašteni za to delati, da se javni iztoki zaprejo, ker ni vsakemu mogoče, si vodo brez velikih stroškov napeljati in bi nekateri morali celo hišo in zemljišče prodati, ako bi si hoteli vodo iz vodovoda v svojo hišo napeljati. — Izjavljam, da bom delal na to, da se javni iztoki po vaseh odprejo kadar bode mogoče doseči sporazum z vaščani in da se ta naravnost sramotni sklep za celo okolico kakor hitro mogoče odpravi. — Poročilo g. župana se vzame na znanje, ter se vsi gori navedeni sklepi vodovodnega odseka soglasnoodobrijo.

4.) Slučajnosti. a) G. Mogolič prša, ali je kaj znano o preložitvi ceste od Birčevasi na Pogance. G. župan naprosi g. Rosmana, kateri ima vse spise v tej zadevi v rokah, da to stvar pojasni. Na to prebere g. Rosman dopis veleslav. deželne odbora na tukajšnji okrajni cestni odbor, kateri se glasi: „Sklicuje se na ondetno poročilo z dne 27. februarja t. l. št. 13 v zadevi nameravane preložitve klancev na okrajni cesti od Kandije do Metliške meje se cestnemu odboru nastopno prijavlja: Na podlagi dne 10. avgusta t. l. izvršenega obhoda okrajne ceste Kandija-Birčnavas in pa nove okrajno-cestne proge iz Birčevasi čez Stranskovas do Pogancev, katero progo je nasproti sklepu cestnega odbora z dne 18. novembra 1905 nasvetovalo županstvo v Novem mestu, je deželni stavbni urad podal deželnemu odboru svoje poročilo, iz katerega je v glavni stvari posneti naslednje: Gre se v predležečem slučaju za dve popolnoma samostojni zadevi, namreč za delne preložitve in korekcije obstoječe okrajne ceste, po katerih teži okroglo 3200 udeleženih prebivalcev in pa za novo progo, ki naj bi vezala to cesto z državno cesto, in za katero se poteza okroglo 4800 prebivalcev. Troške prvega projekta je izračunal inženier Smrekar na približno 36.000 K, cestni odbornik pl. Zhuber na 41.250 K, po mnenju deželnega stavbnega urada pa je tudi le-ta zadnja svota še prenizka. Troški za novo progo pa bi znašali in sicer: a) za 3500 m dolgo, privatno cesto graščine Ruprčvrh, katero je treba še 2 m široko fundirati in na 4'5 m široko z gramozom posuti, in kateri bi bilo treba popraviti oziroma napraviti tudi nekoliko kanalov $3500 \times 4 = 14.000$ K; b) za napravo nove, 1800 m dolge ceste iz Birčevasi skoz Stranskovas do graščinske ceste $1800 \times 10 = 18.000$ K; c) za preložitve v Birčnavasi $310 \times 10 = 3000$ K; d) za korekturo pred in za Birčnovasjo in za druge, manjše izdatke približno 3000 K; vsega skupaj toraj 38.000 K. Kar se tiče prometa po tej novi cesti, izvozi približno: 1.) Novomesto iz svojega gozda za Birčnovasjo na leto drva 4000 m³, 2.) graščina Ruprčvrh 2000 m³, in 3.) se izvozi še drugega lesa 1000 m³, toraj skupaj 7000 m³. Ker se z enim vozom pelje 2'5 do 3 m³ drv, znaša to okroglo 2500 voz na leto ali povprečno na dan 7 do 8 voz. Dalje vozi Mulato & Co. oglja in bukev na dan povprečno po 8 voz, graščina Ruprčvrh pa na leto okolo 300 vagonov žaganic, od katerih gre sedaj zaradi neprikladne ceste na postajo Straža, dočim bi se sicer vse zvozilo na postajo v Novem mestu. Le-teh 300 vagonov na leto odgovarja približno 4 vozem na dan. Ves ta promet bi toraj in sicer v številni nedelje in praznike znašal povprečno 17 do 18 težkih voz na dan. Poleg tega bi pa služila nova cesta več vasem za domačo vožnjo, pred vsim Stranskivasi, Jami, Rajnuščem in Zgornjim in Spodnjim Lakovnicam, katere nimajo sedaj nobene okrajne ceste. Cesta iz Birčevasi v Pogance bi bila v svojih strminah prav ugodna in odpadel bi za promet tudi klanec na deželni cesti pred mostom v Kandiji. Vazna je dalje okolnost, da odstopi graščina Ruprčvrh svojo privatno progo brezplačno. Ta pot je dolga 3500 m, široka pa najmanj 5 m, tako da obsega približno 17.500 m². Če bi se morala ta cesta odkupiti, bi veljal 1 m² najmanj 1 K. Skupna odkupnina bi toraj znašala 17.500 K in za ta znesek

se izvrši sedaj nova cestna zveza cenejše, kakor bi se izvršila kasneje, ko morebiti ta proga ne bi bila več brezplačno na razpolago. Iz vseh teh razlogov, in ker se bo prej ali slej itak morala izvršiti ta nova okrajna cestna proga, po kateri teži velik del prebivalstva, bi bilo po mnenju deželnega stavbnega urada, kateremu pritrjuje deželni odbor, ugodneje, da se pred vsem zgradi cesta do Pogancev in potem po potrebi in z ozirom na ostali promet, šele korigira okrajno cesto skozi Škrjanče v Šmihel in Kandijo. Cestnemu odboru se vsled tega naroča, da spravi to cestno zadevo zaradi zopetnega sklepanja čimprej v odborovo sejo, o kateri izidu naj potem semkaj poroča. Deželni odbor kranjski v Ljubljani, dne 9. decembra 1906. Povše l. r.“ Na to predlaga, naj se cela zadeva odda gospodarskemu odseku, da potrebno ukrene in v prihodnji seji o tem poroča. Ta predlog se soglasno sprejme. b) G. župan predlaga, da se z ozirom na pismo poročilo ostanek za most v znesku 2453 K iz mestne imovine izplača, kateri predlog se po debati soglasno sprejme. c) Prošnja g. Antona Weiša glede zemljišča se odda starestinstvu v nadaljno rešitev ter poročanje. d) Dilančeva ustanova. Sklep zadnje seje se razveljavi s tem, da imajo pravico do iste le meščanske hčere. Predno se pa kateri prosilci podeli, se ima natančno določiti, kdo ima v Novem mestu pravico do iste. c) Sklene se, da se I. svetovalcu g. Karolu Rosmanu za njegov trud dovoli remuneracija od 700 K. Na to g. župan sejo zaključ.

Loterijske številke.

TRST.	16. februarja	64	54	10	84	15
GRADEC.	23. februarja	51	59	88	8	86

ZAHVALA.

Za izkazano, iskreno sočutje povodom bolezn in smrti našega iskreno ljubljenega sina, ozir. brata, strica in svaka, gospoda

Josipa Mische,

pomožnega jetnišničnega paznika

kakor tudi za mnogobrojno, častno spremstvo pri pogrebu dražega nam ranjkega, izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo. — Vzlasti se zahvaljujemo p. n. gg. tovarišem njegovim, kateri so radovoljno prevzeli posel nosilcev in podarili krasen venec, sl. vojaškemu veteranskemu društvu za častno spremstvo in poklonjeni venec, sl. kat. rok. društvu, gg. pevcem za ginjaivo petje na domu in ob grobu, in sl. meščanski in mešč. garde godbi. Srčna hvala preč. kap. duhovščini in preč. gg. oo. frančiškanom, kakor vsem ostalim, ki so v tako častnem in obilnem številu spremili prezgodaj umrlega k zadnjemu počitku.

RUDOLFOVO, dne 26. februarja 1907.

(71)

Žalujoči ostali.

Naznanilo.

Podpisani Josip Reiner, lastnik zaloške graščine (Breitenau), naznanjam s tem, da sem gospodu G. H. Kindlerju, ki je bil do sedaj moj uradnik na zaloški graščini, službo odpovedal, da torej g. Kindler nima nobene pravice, voditi gospodarstvo na graščini, da osobito nima pravice, kar si bodi prodajati ali kaka plačila sprejemati, tako, da jaz za njegova dejanja nisem odgovoren.

Rudolfovo, dne 23. februarja 1907.

Jos. Reiner.

MEBLOVANA SOBA

v novi hiši s hrano vred ali pa brez iste se takoj odda. Kje, pove upravništvo „Dol. Novic“.

(70-1)

Zahvala.

Maškarada „Rudeča noč“ v narodni čitalnici na pustni torek, dne 12. februarja t. l. se je sijajno sponesla.

Pripisati je to požrtvovalnemu delu narodnih dam, vrlih gospâ in gospodičen, ter raznih gospodov, ki se niso zbal ne truda ne troškov in so storili vse, da se je zabava vršila kolikor mogoče sijajno in uspešno.

Podpisani odbor čuti prijetno dolžnost, zahvaliti se na tem mestu najiskreneje vsem velečastitim damam, gospem in gospicam, kakor tudi vsem gospodom, ki so na en ali drug način pripomogli k tako ugodnemu uspehu veselice.

(72)

Odbor Narodne čitalnice novomeške.

Dražbeni oklic.

E 658/6
8

Po zahtevanju Hranilnice in posojilnice za Kandijo in okolico zastopane po g. dr. Vl. Žitku v Rudolfovem, bo dne 5. marca 1907 dopoldne ob 10. uri pri spodaj oznamljeni sodnji, v izbi št. 6, dražba polovice zemljišča vl. št. 367 d. o. Kandija, sestojече iz hiše na Drski (lesene z opeko krite, 10 m dolge, 5 m široke 69 m², ki ima vežo ob enem kuhinjo in eno večjo, ter eno manjšo sobo;) malega hleva, svinjaka, drvarnice, vodnjaka in kozolca, ter dveh njiv s površjem 19 a 42 m² in 1 ha 16 a 82 m².

Nepremičnini, ki jo je prodati na dražbi, je določena vrednost na 1720 K.

Najmanjši ponudek znaša 1146 K 67 h, pod tem zneskom se ne prodaje.

Dražbene pogoje, ki se ob enem odobre in listine, ki se tičejo nepremičnine, (zemljiško-knjižni izpisek, hipotekarni izpisek, izpisek iz katastra, cenitvene zapisnike i. t. d.) smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamljeni sodnji, v izbi št. 5 med opravičnimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodnji najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle razveljavljati glede nepremičnine same.

O nadaljnjih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičnini pravice ali bremena ali jih zadobe v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo o okolišu spodaj oznamjenene sodnje, niti ne imenujejo tej v sodnem kraju stanujočega pooblaščenca za vročbe.

Določitev dražbenega obroka je zaznamovati v bremenskem listu vložka za nepremičnino, ki jo je prodati na dražbi.

C. kr. okrajno sodišče Rudolfovo, oddelek II.,

dne 19. decembra 1906.

(60)

Dražbeni oklic.

N c II 40/6
8

Po zahtevanju oskrbnika konkurzne mase Antona Ogrin v Rudolfovem g. dr. Jak. Schegula tam, bo dne 12. marca 1907 dopoldne ob 10. uri pri spodaj oznamljenem sodišču, v izbi št. 6 dražba nepremičnine vl. št. 587 d. o. Kandija obstoječe iz njiv parc. št. 286/1 in 286/2 (48 a 41 m² odnosno 44 a 01 m², ter gozda parc. 290/13 (39 a 56 m²) ležečih blizu Žabjevsi. Na parceli 286/1 je lesena s slamo krita šupa, ob enem kozole, ter lesena z deskami krita lopa.

Nepremičninam, katere je prodati na dražbi, je določena vrednost na 2121 K 46 h.

Najmanjši ponudek znaša 1414 K 50 h, pod tem zneskom se ne prodaje.

Dražbene pogoje, ki se ob enem odobre in listine, ki se tičejo nepremičnin, (zemljiško-knjižni izpisek, hipotekarni izpisek, izpisek iz katastra, cenitvene zapisnike i. t. d.) smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamljeni sodnji v izbi št. 5 med opravičnimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodnji najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle razveljavljati glede nepremičnine same.

O nadaljnjih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičnini pravice ali bremena ali jih zadobe v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo v okolišu spodaj oznamjenene sodnje niti ne imenujejo tej v sodnem kraju stanujočega pooblaščenca za vročbe.

Določitev dražbenega obroka je zaznamovati v bremenskem listu vložka, za nepremičnino ki jo je prodati na dražbi.

C. kr. okrajno sodišče Rudolfovo, oddelek II.,

dne 29. decembra 1906.

(59)

Dražbeni oklic.

N c II 41/6
10

Po zahtevanju oskrbnika konkurzne mase Antona Ogrin v Rudolfovem g. dr. Jak. Schegula tam, bo dne 12. marca 1907 dopoldne ob 10. uri pri spodaj oznamljeni sodnji v izbi št. 6 dražba nepremičnine vl. št. 227 d. o. Rudolfovo obstoječe iz hiše št. 93 na glavnem trgu v Rudolfovem (parc. 122 meri za 27 m² zidane, z opeko krite, jednonadstropne, v dobrem stanu primerne za stanovanje in trgovino).

Nepremičnini, katere je prodati na dražbi, je določena vrednost 17.816 K.

Najmanjši ponudek znaša 8908 K, pod tem zneskom se ne prodaje.

Dražbene pogoje ki se ob enem odobre in listine ki se tičejo nepremičnine (zemljiško-knjižni izpisek, hipotekarni izpisek, izpisek iz katastra cenitvene zapisnike itd.) smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamljeni sodnji, v izbi št. 5 med opravičnimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodnji najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle razveljavljati glede nepremičnine same.

O nadaljnjih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičnini pravice ali bremena ali jih zadobe v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo v okolišu spodaj oznamjenene sodnje niti ne imenujejo tej v sodnem kraju stanujočega pooblaščenca za vročbe.

Za knjižno zaznambo določitve dražbenega obroka v bremenskem listu vložka za nepremičnino, ki jo je prodati na dražbi se prosi c. kr. okrajno sodišče Rudolfovo z dopisanim izdatkom tega sklepa.

C. kr. okrajno sodišče Rudolfovo, oddelek II.,

dne 29. decembra 1906.

(58)

Razglasilo.

➡ Iz konkurzne mase Antona Ogrina prodale se bodo ➡

dne 12. marca 1907

ob 10. uri dop. v pisarni g. dr. POZNIK a v konkurzno maso spadajoče terjatve v skupnem znesku 1891 K 68 h. Te terjatve oddajo se tudi pod izključno ceno najboljšemu ponudniku proti takojšnji položitvi največjega ponudka v gotovini.

C. kr. notarski urad v Rudolfovem.

(66)

Občni zbor.

Posojilnica v Črnomlju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo ima svoj redni občni zbor dne 10. marca t. l. ob 3. uri popoldne v svoji pisarni.

Dnevni red:

- 1.) Poročilo ravnatelja.
- 2.) Predlaganje računa za 1906 in sklepanje o razdelitvi čistega dobička.
- 3.) Nasveti.

(63)

Ako se v določenem času ne snide potrebno število zadružnikov, vrši se drugi občni zbor isti dan in z istim dnevnim redom ob 4. uri popoldne ravnotam in se bode sklepalo brez ozira na število navzočih zadružnikov.

K obilni udeležbi vljudno vabi

načelstvo.

ŽENSKE LASE.

zmešane in rezane kupujem in plačam po najvišji ceni. Izdelujem vsa vlasuljarska dela. V zalogi imam fina toaletna mila od 20 v naprej, prave francoske parfume, četke za zobe, Odol, Kalodont itd. Odlikovana tekočina Bayrum proti izpadanju las in očiščuje prhut.

Spoštovanjem se priporočam

Ivan Svetec,

(7-20-5)

brivec in vlasuljar, Rudolfovo, Glavni trg. (Nasproti mestne hiše.)

Ljudska knjižnica

se dobiva v knjigarni
J. Krajec nasl. v Rudolfovem
po 20 vinarjev. = Sedaj je izšlo 8 sešitkov.

Milostiva gospa,

ali veste, zakaj morate pri nakupovanju sladne kave izrečno poudarjati ime »Kathreiner?«

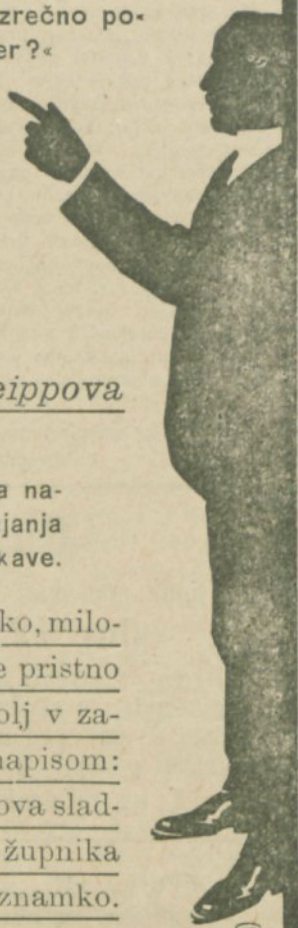
Ker se Vam sicer utegne primeriti, da dobite manj vreden posnemek brez vseh vrlin, s katerimi se odlikuje Kathreinerjeva kava.

Zakaj le

Kathreinerjeva Kneippova
sladna kava

ima spričo posebnega načina svojega proizvodnje vonj in okus zrnate kave.

Zapomnite si torej natanko, milostiva gospa, da dobivate pristno Kathreinerjevo kavo zgolj v zaprtih izvirnih zavojih z napisom: »Kathreinerjeva Kneippova sladna kava« in s sliko župnika Kneippa kot varstveno znamko.

VABILO

(68-2-1)

na X. redni občni zbor

✠ Hranilnice in posojilnice za Kandijo in okolico ✠
(registr. zadruge z neomejeno zavezo).

Občni zbor se vrši na dan 21. marca t. l. ob 10. uri dopoldan v lastni pisarni v Kandiji. Vabilo velja za vse drustvenike.

- Vspored:
- 1.) Poročilo načelstva.
 - 2.) Poročilo nadzorništva.
 - 3.) Predlog o razdelitvi čistega dobička.
 - 4.) Nadomestna volitev funkcionarjev.
 - 5.) Prememba pravil.
 - 6.) Slučajnosti.

Opomba. V slučaju nesklepčnosti ob 10. uri, vrši se v smislu pravil člen XIX drugi občni zbor ob 11. uri. Le-ta je brezpogojno ob vsakem številu navzočih sklepčen.

V Kandiji, koncem februarja 1907.

Načelnništvo.

Posestvo

26 m dolg, hlev s tremi podi. Posestvo meri 50 orajlov. Zraven spadajo lepe njive, gozdi in travniki.

Naslov pove upravnništvo Dol. Novic.

(73)

na prodaj v Šenpeterski župniji na Dolenjskem (Vidmarjev grunt) Nadobom. Obstoja iz dveh lepih hiš, za 8 štantov dopler kozolec

Hamburg Amerika Linie

Vožnja traja dni 6 dni
izvrstna prilika za potovanje je in ostane

z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki
"Amerika" 24.000 ton
"Kaiserin Augusta-Victoria" 25.000 ton
toraj še enkrat večji kakor do sedaj veliki parniki z 8-12.000 tonami

Pojasnila daje zastopnik:
Fr. Seunig,
Ljubljana Kolodvorske-ulice št. 28
Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Knjigoveznica J. KRAJEC nasl.

v Novem mestu izvršje lično in ceno vsa v to stroko spadajoča dela v najkrajšem času.

NAZNANILO.

Dne 12. marca 1907 ob 10. uri dop.
prodalo se bode

na javni dražbi

pri c. k. okrajni sodnji v Rudolfovem
iz konkurzne mase Antona Ogrina.

1. Ogrinova hiša št. 95 na Glavnem trgu v Rudolfovem, cenjena na 17.816 K in

2. vložek št. 587., k. o. Kandija, obstoječ iz dveh njiv, parc. št. 286/1 in 286/2, gozda parc. št. 290/13 s šupo, s kozolcem in z lopo, cenjeno vse skupaj na 2.125 K 46 h.

(55-2-2)

Rudolfovo, dne 11. februarja 1907.

Dr. Schegula, upravnik konk. mase.

Pas sv. Jožefa

in sedem nedelj sv. Jožefu po svečenih se dobi v zalogi J. Krajec nasl. v Rudolfovem. Vezan v usnje in rudečo obrezo 1.40. S poštnino 10 vin. več.

Poskusite
in priporočite
≡ izdelke ≡
Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

Stavbeni prostor

na prav lepem mestu nad kolodvorom v Novem mestu, popolnoma na samem ob glavni cesti v Bršljin, je na prodaj za 450 kron. — Ravno tam se nahaja že za zidanje pesek in kamen za 200 K in apno za 200 K. Načrt od hiše je tudi za dobiti. — Več se izve pri Mariji Perme v Novem mestu št. 129 (pri Puterle).

(51-3-3)

Stanovanje in delavnica

≡ za kovaško ali tudi ključavničarsko obrt ≡

se takoj odda v Bršljinu pri Novem mestu. Natančneje pri g. pl. Langer ravno tam.

(69-2-1)

(66-5)

Ne čitati

samo, ampak tudi skusiti se mora

Steckenpferd lilijno mlečnato milo

Bergmann & Co., Draždane in Dečín ob Labi

prej Bergmannovo lilijno mleč. milo (znamka 2 hribovca) za doseg nežne polti in odstranitev peg.

Prodaja komad à 80 vin. v Novem mestu: lek. Sladovič, trgovini Oblak in Kastelic, brivec Svetec.

Hiša na prodaj v Rudolfovem na Ljubljanski cesti št. 36.

Hiša stoji na jako prometnem kraju in je pripravna tudi za vsako obrt. Cena se izve pri Franc Pintar, v Rudolfovem št. 36 na Ljubljanski cesti. (49-03)

Dupavski semenski oves,

100 kg po 20 K in razne vrste semenskega krompirja, 10 kg po 1 K ima na prodaj

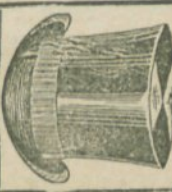
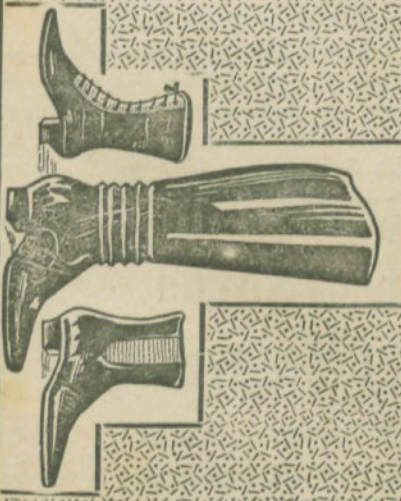
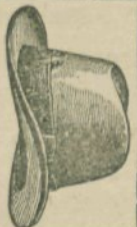
kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu. 1 hl semenskega ovsa tehta 56 kg. Od semenskega krompirja se oddajajo sledeče zgodnje vrste: zgodnji ameriški, praški najzgodnejši, solčnik, in bisernik; od poznega krompirja pa te-le vrste: onejidovec, Leo, Henie, Sv. Václav, Dr. Nilson in Agnelijev biser.

Vsa naročila se izvršujejo proti povzetju. (65-3-1)

Priloga svojo
trgovino
s klobuki
in čevlji

Ivan Podlesnik ml.
Ljubljana - - - Stari trg št. 10

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene

Najvišje odlikovanje!

ANTON krojaški
Rudolfovo — Ustanovljeno 1882. — Rudolfovo

WEISS mojster.
Rudolfovo

Priporoča se za napravo civilnih in vojaških, kakor tudi duhovskih, veteranskih in gozdarskih uniform. Špecialiteta v športnih in lovskih kostumih po primerno nizkih cenah. (8-10-4)

Sadno drevje in trte.

Prav lepe, visoko debelnate jablane po 60 vin. komad. — Bilfe riparije portalis po 30 kron tisoč in cepljenke žametaste črnine ter španjola in veltlinca po 20 v komad ima na prodaj deželna kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu. (64-3-1)

Prostovoljna prodaja!

V ponedeljek na sejnico, dne 4. marca 1907 ob 11. uri dopoldan se bode v Rudolfovem pod šancami, kjer se zida nova bolnica na licitandi prodalo (61)

4 šupe, 1 pod, 1 vrtna ograja in več sadnega drevja. Kupci se vabijo.

Prodaja smrečinega lesa

v zelo znižanih cenah.

Prodaja se vsak drugi in četrti torek v mesecu pri tovarni na Gorjancu.

Večja oddaja lesa se preskrbi pri oskrbništvu Ruperčvrh. (4-16-5)

Posebno znižane cene so za: hmelne late in špiravce.

Odpadki lesa na žagi v Kandiji, trdega meter K 3, mehkega po K 2, žaganje 100 kg po 40 vin. Dobiva se izključno le po trgovini gosp. KASTELIC-a v Kandiji.

Dračje iz Ruperčvrha po K 5-20 meter, drva meter po K 6-80.

Dve prodajalni

so za oddati v najem v Rudolfovem na Vel. trgu v hiši g. pl. Fichtenau.

Ravno tam se dobi več let staro (62-0-1)

žganje tropovec in drožnik v večji množini.

(20-24-5)

Prodajalne
se spoznajo
na
tej podobi,

v katerih se
dobivajo edino pravi
SINGER-jevi
šivalni stroji

Singer Co. del. družba šivalnih strojev
v Novem mestu, Glavni trg št. 88.

IZ HAVRA V NEWYORK

samo 6 dni

vozijo brzoparniki „francoske
prekomorske družbe.“

Edina najkrajša črta.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje samo

E. ŠMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18.

(26-24-4) nasprosti znane gostilne pri „Figovcu“.

PFAFF

(3-12-5)

šivalni stroji

so najbolji za družinske
potrebe, kakor: šivanje,
vezenje in krpanje, nepre-
segljivi za obrtne namene,
ter šivajo naprej in nazaj
idoči. (Kugellager!)

Glavni zastopnik:

Franc Tschinkel,

Ljubljana, rotovski trg 9. — — — Kočevje, v gradu.

Gostilna **Ferlič**, Glavni trg.

Zobozdravnik

iz Ljubljane, Špitalske ulice št. 7.

(52-0-2)

Amerikanske zobe.
Vsa zobotehnična dela.

Amerikanske zobe
se v konces. ateleji

O. SEYDL izvršujejo.

Ordinira vsaki ponedeljek od 10. — 5. ure.

Imam v kleti več sto hektolitrov pristnega (53-12-2)

istrijanskega vina,

belega in črnine, refoška, muškata, potem rakije po primerno
nizkih cenah na prodaj Za pristnost in solidno postrežbo se jamči.

Ivan Pujman, trgovec in posestnik vinogradov
v Vodnjanu Dignano, drž. železnica, Istra.

Na prodaj je zaradi bolezni v Starcih pri Zajčjem vrhu
fara Stopiče, preje Bavdekov (57-3-2)

velik, lepo ležeči vinograd

● z velikim poslopjem, ●

katero obstoji z velike obokane kleti z lepo vinsko posodo.
Zgoraj so dve prostorne sobe, kuhinja, shramba. Zraven je veža,
pripravna za rokodelstvo ali pa za dvoje živine, vse v dobrem
stanu na lepi priliki, pripravno za vsak obrt. Zraven spada
tudi vodnjak. Cena se izve pri lastniku Avguštinu Žagar,
Gorenje Kamence, pošta Novo mesto, Dolenjsko.

(2-10-5)

Tovarna strojev in železolivarna
K. & R. Ježek v Blanskem (Moravska)

se priporoča za dobavo vseh kmetijskih strojev, kakor:

plugov, bran, sejalnih strojev, strojev za žetev in košnjo, vitlev, mlatilnic, žitnih čistilnic in od-
biralnikov (trijerjev), slamoreznic, reporeznic, koruznih robkarjev, drobilnih mlinov, parilnih kotlov,
grozdni in sadni mlinov in stiskalnic itd. Posebna izdelava sesalk, vodovodnih naprav, ben-
cinovih motorjev in lokomobil, vrtnih strojev in strojev za kroženje obročev. Popolne opreme
opekarn, šamotnih in tovarn za mavec. Zmerne cene, ugodni plačilni pogoji

Premovana na vseh razstavah z najvišjimi priznanji.

Ceniki (o kmetijskih strojih slovenski) zastonj in poštnine prosto. Dopisuje slovensko.

Zastopstvo za Kranjsko in zaloga strojev v Ljubljani: **J. Komatič**, Dunajska cesta št. 31.

